

5. OTURUM

BEN OLSAYDIM

AMAÇ

1- Öğrencilerin akran zorbalığı ile baş etme becerilerini fark etmesi.

KAZANIMLAR

1- Zorbalık yapan öğrenci, davranışını değiştirmek için neler yapabileceğini fark eder.

2- Zorbalığa maruz kalan öğrenci zorbalıkla baş etmek için neler yapabileceğini fark eder.

3- İzleyici rolündeki öğrenci zorbalığı önlemek ya da müdahale etmek için neler yapabileceğini fark eder.

MATERYAL

Kalem, A3 kâğıt (karton), örnek senaryolar, Form-10-11-12

YÖNTEM VE TEKNİK

Soru-cevap, tartışma, örnek olay, rol oynama

SÜRE

40 dakika

SÜREÇ

Uygulayıcı bir önceki oturumun özetini yaparak süreci başlatır:

"Sevgili öğrenciler, önceki oturumlarda zorba davranışın zorbalık yapan, zorbalığa maruz kalan ve izleyiciler olmak üzere her üç roldeki öğrenciyi olumsuz etkilediğini konuşmuştuk. Öğrencilerin güvenli bir okul ortamında bulunmaya yönelik hakları olduğundan söz etmiştik. Ayrıca her üç roldeki öğrencinin zorba davranışı ortadan kaldırmak için neler yapabileceğini ele aldık. Bugün sizlerle akran zorbalığı farkındalık eğitimi kapsamında son oturumumuzu gerçekleştireceğiz. Bu oturumda amacımız zorba davranışı yapan, zorbalığa maruz kalan ve izleyiciler açısından zorbalık ile baş etmeye yönelik davranışların neler olabileceğini ele almak ve bugüne kadar oturumlarda öğrendiğimiz bilgileri gözden geçirmektir."

Uygulayıcı bu açıklamanın ardından öğrencileri dörder kişilik gruplara ayırır (*uygulayıcı sınıf mevcuduna göre ayarlamayı yapabilir*) ve her gruba Form-10'u verir ve her grubun Form-10'daki bir senaryo üzerine

çalışmasını ister¹.

Örnek senaryoları alan gruplara şu yönerge verilir:

“Sevgili öğrenciler, zorbalıkla karşılaştığımızda bu olayla baş etmek için birtakım stratejiler geliştirebiliriz. Bu kapsamda Form-10’da verilen örnek olaylarda tepkiniz nasıl olurdu? Her grubun bir senaryo seçmesini ve bu senaryo ile ilgili cevaplarınızı Form-11’e yazmanızı istiyorum. Üç ayırdığınız bu kâğıtların birinci sütununa zorbalık yapan öğrenci olarak, ikinci sütununa zorbalığa maruz kalan öğrenci olarak, üçüncü sütununa zorbalığı dışarıdan izleyen öğrenci olarak bakmanızı istiyorum. Siz bu rollerin herhangi birinde olsaydınız o durumla baş etmek için neler yapardınız? Bununla ilgili bir grup broşürü hazırlamanızı istiyorum. Bu broşürü hazırlamanız için 15 dakika süreniz olacak.”

Grup çalışması tamamlandıktan sonra uygulayıcı tarafından şu açıklama yapılır:

“Sevgili öğrenciler, hepinizin kendi gruplarınız için birer sözcü seçmenizi istiyorum. Bu sözcülerin gruplarınızda zorbalığa maruz kalan, zorba davranış yapan ve izleyici rolünde; zorbalığı önlemek için neler yapılabileceği ile ilgili hazırladığınız broşür konusunda paylaşımında bulunmanızı istiyorum.”

Ardından verilen cevaplar üzerinde tartışılarak etkin baş etme yöntemlerinin belirlenmesi istenir (*Uygulayıcı, öğrencilerin baş etme yöntemlerine katkı sağlamak için Form-12’deki yöntemlerden faydalanabilir*). Son olarak uygulayıcı, öğrencilerden oturumdan sonra okul panosuna asmak üzere o gün öğrendikleri ile ilgili zorbalık yapan, zorbalığa maruz kalan ve izleyici öğrenciye yönelik zorba davranış karşıtı birer slogan yazmalarını ister². Sonrasındaysa aşağıdaki açıklama yapılarak etkinlik sonlandırılır.

“Sevgili öğrenciler, görüldüğü gibi zorbalık ile günlük hayatta karşılaşabiliriz. Ancak zorbalık ile etkin bir şekilde baş etmeye yönelik birçok farklı yol da vardır. Günlük hayatta karşılaştığınız zorbalık davranışlarına yaptığımız etkinlikte konuştuğumuz baş etme yollarını uygulayarak bu davranışların azalmasına katkı sağlayabilirsiniz.”

¹ Uzaktan eğitim sürecinde uygulayıcı grupları ve grupların hangi senaryoları çalışacağını önceden belirleyerek öğrencileri programda tartışma odalarına yerleştirebilir. Öğrenciler ile Form-11’i paylaşarak doldurmalarını ister. Sürenin tamamlanmasının ardından tüm sınıf olarak çalışılmaya devam edilir.

² Uygulayıcı beyin fırtınası yoluyla her üç rolde olan öğrenciler için sırasıyla zorbalık karşıtı sloganları yazmalarını ve sohbet kısmından uygulayıcıya özel olarak iletmelerini ister. Uygulayıcı sloganları okur ve oylama yöntemiyle en uygun üç slogan seçilir.

Örnek Senaryo 1: "Sınıftaki bir grup arkadaşınız, siz sınıfta yokken içtiğiniz su matarasına tükürmüş. Birkaç kez tekrarlanan bu olayı, siz suyunuzu içtikten sonra öğreniyorsunuz."

Örnek Senaryo 2: "Sınıf arkadaşlarınızla birlikte okul bahçesindeyiz. Daha önce de olduğu gibi oturduğunuz bankın yanında bulunan karşı sınıfın öğrencileri bankınıza yanaşarak sizin şivenizle, konuşma tarzınızla dalga geçti."

Örnek Senaryo 3: "Okulun kantininde otururken bir anda bir konuşmaya kulak misafiri oldunuz. Yapılan konuşmada üst sınıf öğrencilerinden birkaç kişinin sık sık sizinle ilgili asılsız, dikkat çekici ama çirkin iftiralar yaydığını duydunuz."

Örnek Senaryo 4: "Sınıftaki birkaç öğrenci, oturduğunuz sıraya Japon yapıştırıcısı sürmüş ve siz de bu durumu fark etmeden sıranıza oturdunuz. Daha sonra aynı öğrencilerin siz farkında olmaksızın saçınıza sakız yapıştırdığını fark ettiniz. Bu durum karşısında sürekli eğlendiklerini gördünüz."

Örnek Senaryo 5: "Ailenizle bir başka ülkeye göç etmek zorunda kaldınız. Yeni okulunuzda diğer öğrenciler konuşmanızla ve memleketinizle dalga geçiyor. Okuldaki bir grup öğrenci sizi yalnız bulduğunda itip kakıyor ya da sürekli aşağılıyor."

Örnek Senaryo 6: "Aylardır uğraştığınız bir maket ödevini okula getirdiniz ve sıraya koydunuz. Kantine gidip geldiniz ve maket ödevinizin oradan alındığını, üst sınıflardan birkaç öğrencinin maketinize kasıtlı bir şekilde zarar verdiğini gördünüz. Bu öğrencilerin daha önce de ödevinize zarar veren öğrenciler olduğunu fark ettiniz."

Örnek Senaryo 7: "Her hafta beden eğitimi dersinde arkadaşlarınızla oyun oynamak istiyorsunuz. Ancak birkaç öğrencinin sizi hiçbir şekilde oyuna almadığını, grup dışına iterek sizi dışladığını fark ettiniz."

Örnek Senaryo 8: "Sınıfta farklı değer ve görüşlere sahip olduğunuz birkaç öğrenci size karşı sürekli küfrediyor ve size karşı kaba davranışlarda bulunuyor."

Örnek Senaryo 9: "Okula yeni başladınız ve üst sınıf öğrencileri sizinle 'çöm, cik cik, ezik vb.' gibi sözler kullanarak sürekli alay ediyor ve sizi gördüğü zaman ya bir köşede sıkıştırıyor ya da size vurup kaçıyor."

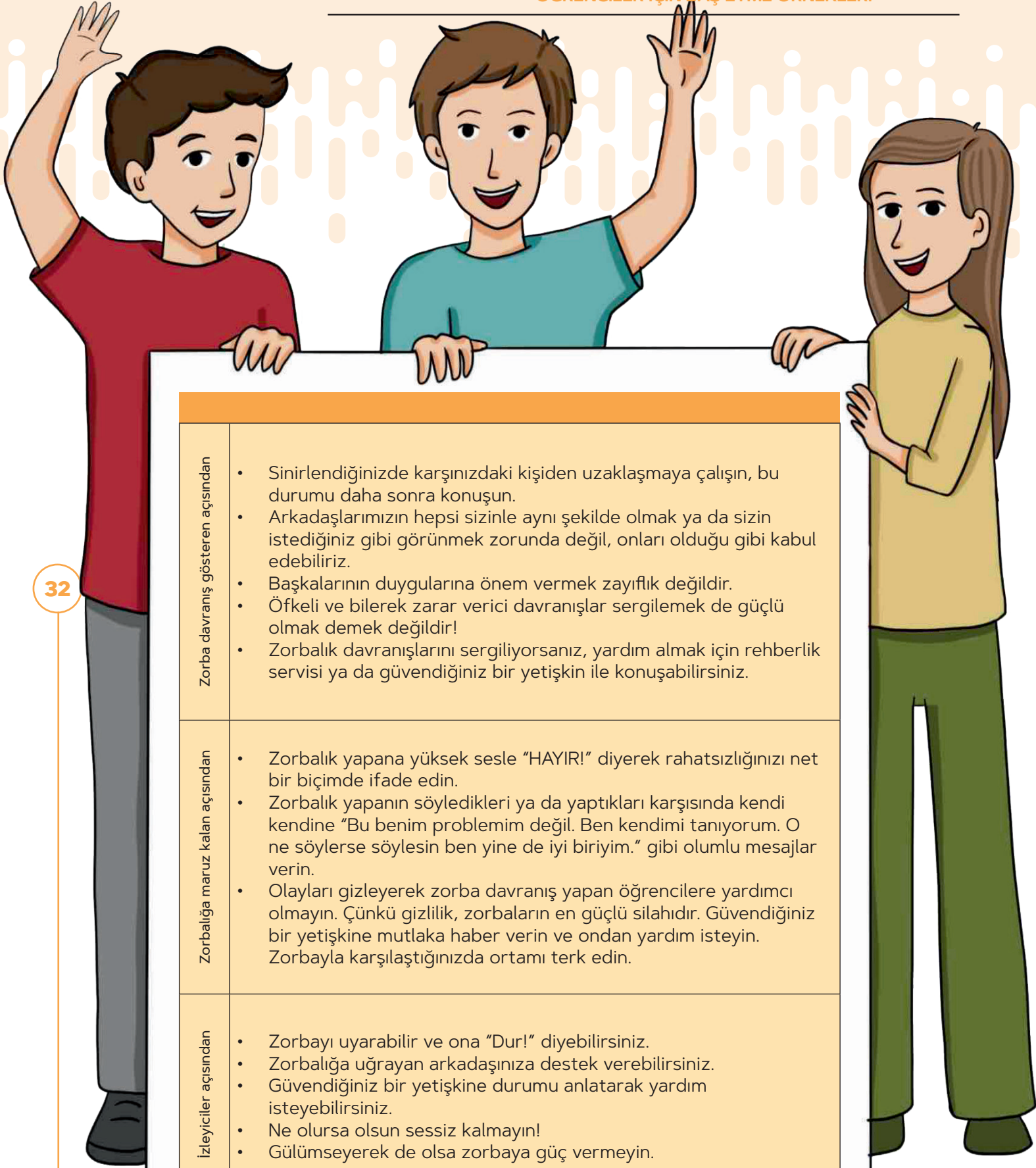
FORM 11

AKRAN ZORBALIĞI FARKINDALIK PROGRAMI- ÖĞRENCİ FORMU // AKRAN ZORBALIĞIYLA BAŞ ETME YOLLARI

Zorba Davranış Yapanlar	Zorba Davranışa Maruz Kalanlar	İzleyiciler

FORM 12 AKRAN ZORBALIĞI FARKINDALIK PROGRAMI- ÖĞRENCİ FORMU // AKRAN ZORBALIĞINDA FARKLI ROLLERDEKİ ÖĞRENCİLER İÇİN BAŞ ETME ÖRNEKLERİ

32

Zorba davranış gösteren açısından

- Sinirlendiğinizde karşınızdaki kişiden uzaklaşmaya çalışın, bu durumu daha sonra konuşun.
- Arkadaşlarımızın hepsi sizinle aynı şekilde olmak ya da sizin istediğiniz gibi görünmek zorunda değil, onları olduğu gibi kabul edebiliriz.
- Başkalarının duygularına önem vermek zayıflık değildir.
- Öfkeli ve bilerek zarar verici davranışlar sergilemek de güçlü olmak demek değildir!
- Zorbalık davranışlarını sergiliyorsanız, yardım almak için rehberlik servisi ya da güvendiğiniz bir yetişkin ile konuşabilirsiniz.

Zorbalığa maruz kalan açısından

- Zorbalık yapana yüksek sesle "HAYIR!" diyerek rahatsızlığınızı net bir biçimde ifade edin.
- Zorbalık yapanın söyledikleri ya da yaptıkları karşısında kendi kendine "Bu benim problemim değil. Ben kendimi tanıyorum. O ne söylerse söylesin ben yine de iyi biriyim." gibi olumlu mesajlar verin.
- Olayları gizleyerek zorba davranış yapan öğrencilere yardımcı olmayın. Çünkü gizlilik, zorbaların en güçlü silahıdır. Güvendiğiniz bir yetişkine mutlaka haber verin ve ondan yardım isteyin. Zorbayla karşılaştığınızda ortamı terk edin.

İzleyiciler açısından

- Zorbayı uyarabilir ve ona "Dur!" diyebilirsiniz.
- Zorbalığa uğrayan arkadaşınıza destek verebilirsiniz.
- Güvendiğiniz bir yetişkine durumu anlatarak yardım isteyebilirsiniz.
- Ne olursa olsun sessiz kalmayın!
- Gülümseyerek de olsa zorbaya güç vermeyin.